

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadružni dom — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 30.

Sreda, 13. aprila 1932.

Leto VII.

Akcija za razdolžitev kmeta.

Kadar bosta delavec in nameščenec dobro zaslužila, bo živel tudi kmet.

V vedno večji krizi so bili kmetje prisiljeni, se zadolževati pri denarnih zavodih, če so hoteli ohraniti svoj imetek. Kmeti tvorijo večino naših državljanov, zato je tudi velik del poslovanja pri bankah v zvezi s kmeti. Lahko rečemo, da danes domala vsi kmeti plačujejo bankam obresti. Opasnejši pa je postal za kmeta položaj, ko je nastopila gospodarska kriza in so se kmetiški pridelki znatno pocenili, tako, da kmeti niso mogli več plačevati ne odplačil in ne obresti. Denarni zavodi niso mogli izterjati dolžnih posojil, ker ni bilo nikogar, ki bi bil zaručljive pridelke ali zemljo kupil, toda, kolikor se je to zgodilo, pa so denarni zavodi s tem pregnali kmeta z njegove grude, kar pa denarnim zavodom ipak ni nič zaleglo. Zgodilo se je, da so prodali kravo na dražbi za 50 Din in smešno nizke zneske so prejeli tudi za druge kmetove predmete. Denarni zavodi to rej sploh niso mogli več izterjavati svojih zahtevkov. Teško je res prizadet kmet v tej gospodarski krizi, ker ne more dobiti denarja, da bi izpolnil svoje obveznosti, ali to prednost pred delavcem pa ima kmet še vedno, da vsaj uživa sam svoje pridelke.

Kmetu je potrebna pomoč, da bo lahko prodal svoje pridelke, ali to se bo zgodilo samo takrat, če se ukrenejo v gospodarstvu taki ukrepi, da postaneta delavec in nameščenec sposobna konsumenta.

Mednarodna konferenca dela.

V Ženevi je pričelo dne 12. t. m. zasedanje XVI. mednarodne konference dela, ki je z ozirom na težke prilike kar največje važnosti. Dnevni red tudi odgovarja današnjim časom splošne gospodarske krize z vsemi njenimi mučnimi posledicami za delavstvo in vsebuje naslednje glavne točke:

1. odprava plačilnih posredovalnic za delo;
2. zavarovanje za onemoglost, starost in smrt;
3. ugotovitev minimalne starosti za zaposlovanje otrok pri neindustrijskem delu;
4. revizija konvencije o zavarovanju delavstva proti nezgodam, zaposlenega pri nakladanju in razkladanju ladij.

Poleg teh vprašanj se bo razpravljalo tudi o izvedbi že ratificiranih konvencij, o brezposelnosti delavstva v zvezi z gospodarsko krizo in o ostalih vprašanjih v zvezi z delovanjem mednarodne organizacije dela v letu 1931.

Te mednarodne konference se udeleži tudi delegacija naše države. Delegata delavstva sta: Bogdan Krekič, generalni tajnik Zveze združenih delavskih sindikatov Jugoslavije; kot namestnik in izvedenec delavskega delegata pa dr. Živko Topalović, generalni tajnik tajništva delavskih zbornic. Vladni delegat in načelnik odposlanstva se določi naknadno.

Alli si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Izid nemških predsedniških volitev.

Pri ožjih volitvah za predsedstvo nemške republike, ki so se vršile v nedeljo, dne 10. aprila t. l., so kandidirali dosedanji predsednik Hindenburg, nacionalni socialist (fašist) Hitler in komunist Thälmann:

Glasov so dobili:

Hindenburg	19,359.642
Hitler	13,417.460
Thälmann	3,706.388

Oddanih je bilo 36,491.694 glasov (1,155.421 manj kakor pri prvih volitvah). Hindenburg je dobil 708.912 glasov več kakor pri prvih volitvah, Hitler pa 2,078,175 več kakor prvič. Izgubil je le Thälmann 1,276.809 glasov pri teh volitvah v primeri s prvimi volitvami.

Volilna udeležba je znašala 83 odstotkov, to je 3 odst. manjša kakor pri prvih volitvah.

Predsednika nemške republike volijo za dobo sedmih let. Sedanje predsedniško mesto bo nastopil Hindenburg dne 2. maja.

Pri teh volitvah je dobil Hindenburg od 35 volilnih okrožij v 22 absolutno večino, v 7 pa relativno. Hitler pa je dobil večino v enem okrožju (Pomerjanskem), relativno pa v petih.

Pri drugih volitvah bi bila zadoščala relativna večina glasov za izvolitev, a Hindenburg je dobil pri teh volitvah še nad absolutno večino 1,148.000 glasov.

Izid nemških predsedniških volitev je pomemben ne po kandidatu Hindenburgu, ampak po načelu, za katero se je volilni boj vršil. Slo je pri teh volitvah za ustavnost, demokracijo ali pa fašistični nacionalizem in diktaturo (izrazitejšo namreč) nemškega velekapitala. Volilni izid je dokazal, da je demokracija močna, pokazal je pa tudi, da narašča Bismarckov nemški nacionalizem pod okriljem nemškega velekapitala in nemške veleposesti. Značilno je prav posebno, da se nagiblje fašističnemu nacionalizmu visokošolska mladina, ki je izšla iz naroda, pa se postavlja v službo fašizma in kapitala proti narodu in proti demokraciji.

Opravičena je torej zahteva, da se vzgoja nemške akademske mladine uravna v drugo smer, zakaj najbolj žalostno bi bilo, če bi mladina posvečala svoje sile sovražniku nemškega naroda, ki ga hoče oropati soodločevanja pri javni upravi. Mladina mora zopet prepeljati duh narodne demokracije.

Volilni rezultat od nedelje je inozemstvo precej pomiril. Vendar pa se pripisuje še večji pomen volitvam v pruski deželni zbor, ki se bodo vršile dne 24. t. m. Prusija je politično soodločujoča nemška dežela, zato bodo volitve v pruski deželni zbor bojevitije in politično pomembnejše.

Podunavska zveza — nerešen problem.

Londonska konferenca se je razbila.

Na londonski konferenci Anglije, Francije, Nemčije in Italije niso gledale zveze podunavskih držav napravili nobenih pozitivnih sklepov, ker sta Italija in Nemčija drugačnega mnenja kakor Francija in Anglija. Edini so zastopniki teh štirih držav v tem, da je problem podunavske zveze nujen in da naj obsega le pet držav in sicer Avstrijo, Ogrsko, Čehoslovaško, Jugoslavijo in Rumunijo.

Teh pet držav naj sklene med seboj preferenčni carinski sistem in Francija in Anglija bosta dali tem državam potrebna posojila. Dalje londonska konferenca v svojih načelnih razpravljanjih ni prišla, pač pa se bodo nadaljevala pogajanja v Ženevi, kjer hočeta Francija in Anglija pridobiti Nemčijo in Italijo za svoj načrt.

Zmaga svobodne strokovne organizacije rudarjev še popolnejša.

Ponovne volitve v bratovsko skladnico v Trbovljah.

V soboto, dne 9. aprila 1932 so se vršile ponovne volitve v krajevno skupščino bratovske skladnice v Trbovljah, ker so bile prve razveljavljene na pritožbo narodnih socialistov.

Pri teh volitvah je, kakor pri prvih, šla Zveza rudarjev Jugoslavije samostojno in z neizpremenjeno kandidatno listo v volitve. Po dosedaj znanem rezultatu je dobila Zveza rudarjev Jugoslavije 1345 glasov; to-

rej za 206 glasov več kot pa pri prvih volitvah.

Narodni socialisti so pri teh volitvah svojo kandidatno listo umaknili, ker so se z bali prevelike blamaže in so tudi dosledno volitve bojkotirali. Iz tega se pač jasno vidi, da jim ne gre za socialne interese rudarjev, temveč za političen prestiž, ki bi ga radi dobili med njimi. Ne, to se pa ne bo zgodilo!

Iz reduciranega rudnika Senovo.

Umirajoče industrijsko naselje.

Nekdanji industrijski center Senovo je po zadnji redukciji kakor razdejan viteški grad iz 14. stoletja. Še pred dvema mesecema je valovilo društveno življenje, godba, gledališča, pevski koncerti, dirindaj rudniških lokomotiv, žvižgi sirene, črni — knapi ... Danes vsega tega ni več. Kdor je poznal naš kraj in kdor je živel tukaj, ga je vzljubil. Nagubana čela, upadla lica, jok, skrb za ta božji kruhek, lakota in beda sta ostala.

Organizacije in občina si prizadevajo lajšati po svoji moči to vpijočo revščino in bedo. Ministrstvo soc. politike je za velikonočne praznike na-

kazalo občini Din 20.000.—, ki jih je le-ta razdelila kot podporo za živila. ZRJ, NSZ, občina, zadruga Delavski dom, in nekaj občanov, ki čutijo s prizadetimi, so prispevali za najpotrebnejše. Opazujemo pa, da gotovi krog »socialno« čutečih imovnih slojev ne da nič, ali pa da morda bori literček mleka, ali pa zajtrk enemu ali dvema otrokoma. Občina je naslovila prošnjo za te siromake tudi na generalno ravnateljstvo TPD v Ljubljano, ki pa do danes, po preteku enega meseca, ni še nič odgovorilo. Tudi rudniški konzumi do danes še ni nič prispeval za brezposelne, kljub

Jeseniške klevete in delavstvo.

Spor, ki je nastal na Jesenicah med zaupniki svobodne strokovne organizacije kovinarjev in zastopniki krščanskih socialcev, je bil v zadnji številki našega lista točno pojasnjen. Iz pojasnila je razvidno, da se je hotelo izigrati ne le zaupnike svobodnih strokovnih organizacij, ampak tudi delavstvo s tem, da se ovirajo s K. I. D. započeta pogajanja. V tem trenutku je bila torej dolžnost zaupnikov svobodne strokovne organizacije kovinarjev neoziraje se na nasprotno nerge, vršiti od delavstva prevzeto nalogo.

Spor se je obravnaval tudi v ljubljanskem »Slovencu«. Tam so na vse pretege menda hoteli denuncirati svobodno kovinarsko organizacijo ter naivno kakor otrok ali pa hudomušnež zahtevali, da naj delavska zbornica po svojem tajniku ob zastopstvu delegatov organizacij vzame pogajanja s Kranjsko industrijsko družbo v svoje roke.

O tej naivni iniciativi se nam zdi potrebno, da dodamo nekaj pripomb z ozirom na polemiko v listih:

V svoji izjavi na insinucijo in navedeni apel je tajnik delavske zbornice pravilno izjavil, da zbornica nima niti pravne možnosti, da vzame pogajanja v delavskih sporih z delodajalci v svoje roke. Istotako delavska zbornica ne more kaznovati posamezne strokovne organizacije, če se kdo pritoži proti njej. Delavska zbornica je le javno-pravna institucija, v katero voli delavstvo svoje zaupnike. Naloga delavske zbornice pa je, da zastopa delavske pravice kot posredovalka tudi v sporih z delodajalci, predvsem pa vendarle, da pospešuje delavstvo in socialno zakonodajo s svojim študijem in predlaganjem potrebnih reform. — Strokovne organizacije so napram delavski zbornici neodvisne in delavske zbornice so le javno-pravno orodje strokovnih organizacij, s katerim branijo in pospešujejo delavsko zakonodajo pri javnih oblastih in ustavnih ustanovah.

Tajnik delavske zbornice pravi v svoji izjavi, da je s posredovanjem skušal spor pomiriti. To je bila njegova osebna stvar, ne pa njegova dolžnost. Zakaj, kadar gre za resen spor, je dolžnost prizadetih organizacij, da ga med seboj poravnajo. Tu pa ni bilo nobenega povoda za spor. Spor je bil izzvan po nepotrebnem in je ogrožal nadaljnja pogajanja ter je le slabo znamenje za njih postopek in vest, če morajo iskati sodnika tam, kjer ga ni in ni zakonite podlage, da se vlačijo javna korporacija, ki jo je izvolilo delavstvo v druge svrhe, v spore, ki imajo namen slabiti vpliv delavskih organizacij in korumpirati njih neodvisnost.

Te pripombe smo še morali dodati gorenjemu sporu v pojasnilo. Izzivači so sicer mislili, da bodo s tem škodovali ugledu svobodne strokovne organizacije kovinarjev. Ta namera jim pa ne more uspeti in ne bo uspela. Zakaj delavstvo le pre-dobro ve, da je treba biti v trenutku borbe na straži in na delu, ne se pa skrivati za nerge in sumničnja.

temu, da so znosili ti trpini mnogo, mnogo milijonov v njegovo blagajno. Razen tega pa še nekateri zaposlene rudarje direktno silijo k nakupu potrebnih v tem konzumu. V kolikor je stvar v opreki z zakonom o nelojalni konkurenci, bo o tem odločalo sresko načelstvo v Brežicah.

Mednarodna akcija proti brezposelnosti.

Temeljito poročilo Alberta Thomasa o zaostrenju krize v letu 1931.

Za mednarodno konferenco dela, ki se bo vršila od 12. aprila dalje, je pripravil s. Albert Thomas, ravnatelj mednarodnega urada dela v Ženevi, temeljito poročilo o socialnem položaju v Evropi.

Prvo poglavje, ki najbolj zanima mednarodno organizacijo dela, je število brezposelnih. Številke, ki jih navaja Thomas, kažejo nevzdržen porast brezposelnih. Ob koncu leta 1931 je narasla številka od 20 na 25 milijonov. Če upoštevamo družine brezposelnih, ki so s tem prizadete, se je dvignilo celokupno število žrtev od 60 na 100 milijonov.

Drugo poglavje, s katerim je brezposelnost v tesni zvezi, je padec produkcije in obremenitev trgovine. V letih 1929, 1930 in 1931 je znašala produkcija v 48 svetovnih državah: 149.6 milijarde, nato 119.4 milijarde in nazadnje 85.9 milijarde švicarskih frankov. Torej nagel padec produkcije tekom treh let je povzročil velik minus v dohodkih in pritisnil posebno na delojemalce, ki morajo nositi največji del teh bremen. Z zmanjšanjem mezd in plač, z redukcijami delovne

ga osebja in z ukinitvami manj rentabilnih obratov je padla kupna moč konzumentov in prinesla novo zmedo in poslabšanje položaja. V ameriških Zedinjenih državah je padlo ljudsko premoženje v treh letih za 220.000 milijonov šv. fr., v Nemčiji od 76 milijonov na 50 milijonov mark itd. Padec industrijskih dobrin v industrijskih akcijah je zelo narasel: v Avstriji za 39.3%, Angliji 39.1%, Čehoslovaški 42.1%, Norveški 12.6%, Finski 44.6%, Madjarski 44.9%, Švici 52%, Italiji 52.8%, Franciji 54.5%, Nemčiji 67%, Nizozemski 69.7%, Švedski 70.7%, U. S. A. 71.8%, in v Kanadi 73%. Te številke jasno pričajo o resnem poslabšanju gospodarske krize.

S. Thomas izvaja nadalje, da so mere, ki so se jih poslužile različne države za ublažitev razmer, krizo še povečale. Najprej omenja kreditno krizo, ki je spekulativnega izvora. Bančni močočniki so našli v dneha kaosa dovolj trdne podlage za svojo nečloveško politiko. Gospodarski krizi se je pridružila še denarna, noseč s seboj padec valut.

pripomogel tudi takratni klerikalni tisk, saj je bil ustanovljen »Večerni list« samo za pobijanje socialnih demokratov. To hujskanje ni poznalo nobene meje. Posledice radikaliziranja in hujskanja so bile čisto nepotrebne stavke. Taka je bila tudi stavka leta 1923, katero so povzročili neizkušeni ljudje. Ponujalo se jim je povišanje plače za Din 3.— dnevno, ali ti so odklonili ta povšek in šli v stavko. Ko se je stavka že pričela, so jih socialistični voditelji opozarjali, da je stavka dvorezno orožje, da bi bilo bolje sprejeti 3 Din dnevno, kakor pa stavkati. Saj se po par mesecih zopet lahko nekaj zahteva. Ali socialistov se ni poslušalo, pač pa so delavci poslušali poleg komunistov krščansko roko, ki jih je takrat pred cerkvijo v Zagorju v osebi gospoda Kremžarja navduševala z besedami: »Le držite, zmagava mora biti vaša!« Gosp. urednik! Ali je vaša roka tako daleč od slovenskih krščanskih socialcev, da jo

smatrate tudi za pogubonosno za slovenskega rudarja.

Kdo je tisti, ki je napravil škodo v teh revirjih? Če ste vi pozabili, gospod urednik, je precej žalostno; ali jaz tega nisem pozabil, zato pa pravim končno: »Slovenec« je udaril po zobeh sam sebe in tistega dobrega poznavalca slovenske socialne demokracije, ker, če je kdo kriv, da TPD nima tistega strahu pred delavskimi organizacijami kot ga je imela nekdanj in da je postala ošabna, so krivi temu takratni mladi, neizkušeni ekstrem. delavci in pa tisti gospodje, ki so jih navduševali, da naj vztrajajo do konca. Če bi bili pravočasno odnehali, bi TPD nikoli tako do skrajnosti ne strla delavstva, kakor ga je pa tako.

Kdo je torej kriv žalostnih razmer rudarjev?

Izprašajte si sami svojo vest! Socialistične strokovne organizacije v revirjih pa pustite v miru!

M. Čobal.

Strokovne organizacije o važnih problemih

Seja Medstrokovnega odbora v Mariboru

je na svoji zadnji seji razpravljala o vseh problemih, ki se tičejo delavskega razreda. Predsednik medstrokovnega odbora s. Petejan je podal poročilo o akciji za znižanje oziroma maksimiranje najemnin, o poteku velikega shoda z dne 18. marca t. l., o izvršeni intervenciji v Beogradu, kjer je na shodu izvoljena deputacija osebno izročila resolucijo g. ministru za socialno politiko, predsedništvu vlade, finančnemu ministrstvu itd. ter o zagotovilih g. ministra Pucija, da pripravljata zakonski osnutek za zaščito najemnikov. Nadalje poroča, da je ta deputacija o svojih korakih poročala akcijskemu odboru na seji z dne 25. marca, na kateri je bilo med drugim sklenjeno, da bo deputacija podala najemnikom obširno poročilo na ustanovnem občnem zboru, kateri bi se moral vršiti dne 1. aprila v Kazinski dvorani. — Po osebni izjavi poslevoedečega predsednika akcijskega odbora, se ustanovni občni zbor ni sklical iz razloga, ker društvena pravila niso še potrjena. — Predsednik medstrokovnega odbora je poslevoedečemu predsedniku akcijskega odbora dne 30. marca svetoval, da ako se ne more sklicati občnega zbora, naj se skliče vsaj sestanek najemnikov, katerim naj se poroča o poteku intervencije v Beogradu in poda najemnikom nadaljnja navodila v smislu na shodu sprejete resolucije.

Na žalost se je brez vsakega nadaljnjege sklepa akcijskega odbora opustilo sklicanje občnega zbora, kakor tudi sestanka ter pustilo najemnike brez vsakega obvestila in navodila za nadaljnje postopanje. — Radi tega je nastalo med najemniki opravičeno nezadovoljstvo in razburjenje. Za to samolastno postopanje poslevoedečega predsednika akcijskega odbora, zastopnik medstrokovnega odbora odklanja vsako odgovornost.

Nadalje je predsednik poročal o položaju na železnici, v kovinski in rudarski industriji ter opozoril na nevarnost skrajšanja obratovanja v tekstilnih tovarnah v Mariboru, v katerih se bo delo reduciralo na tri kvečjemu na štiri dni v tednu in to radi pomanjkanja surovin.

Odbor je poročilo vzel na znanje in sklenil: 1. da se priporoča vsem priključenim organizacijam, da nadaljujejo započeto akcijo v obrambo pridobljenih pravic in interesov delavstva; 2. da se za nedeljo, 10. t. m. skliče plenum medstrokovnega odbora, na katerem naj se o vseh zgoraj navedenih vprašanih obvesti odbornike vseh organizacij, da isti napravijo sklepe za nadaljnje postopanje.

Nov napad pripravljajo na trgovske nameščence

v Ljubljani.

Ljubljanski trgovci pripravljajo nov napad na trgovske nameščence. Predvsem zahtevajo uvedbo delavnika od 7. ure zjutraj do 19. ure zvečer, poleg tega pa še 30 odstotno znižanje plač.

O tem se šušlja. Očividno torej obstoja tak načrt, ki znači v resnici izzivanje čuta morale, socialnega čutenja in izrabljanje velike fraze, da bo poslabšanje socialne eksistence nameščencev »saniralo« gospodarstvo.

Če pomislimo, kako silno slabo plačujejo trgovci svoje nameščence že danes, nas obhaja kar groza, da je »inteligentni« trgovski stan tudi tako zakrknjen, da hoče izžeti nameščence do zadnje kaplje krvi. Kje so torej besede o socialnem čutenju, ki so jih govorili zastopniki trgovcev še nedavno svojim nameščencem?

Rudarji vas poznajo!

Kratko izpraševanje vesti gospodom iz krščansko-socialnega tabora.

Zagorje, 10. aprila 1932.

V štev. 81 od 9. aprila 1932 prinaša »Slovenec« pod naslovom »Metode slovenske socialne demokracije« članek, v katerem pravi, da ga je napisal njihov pristaš, ki dobro pozna tudi preteklost socialne demokracije. Jaz mislim, da pisec ni daleč od urednika »Slovenca« samega. Saj je pisan prav v žargoni »Večernega lista«, katerega glavno delo je bilo razbijati enotnost delavske strokovne organizacije.

Kdo bi se ne spominjal, kako je blatil takratni klerikalni »Večerni list« vse socialno-demokratske zapupnike in hvalil radikalne komuniste? O teh poslednjih je celo vodja klerikalne stranke dr. Korošec na nekem zborovanju v Ljubljani dejal: »Za nas pridejo v poštev le še samo komunisti, ker socialni demokrati pravzaprav pri delavstvu ne pomenijo nič.«

Na nekem zborovanju takratnih komunistov in klerikalcev sem jaz sam doživel, ko je klerikalni govornik trdil, da so pravi zastopniki delavstva samo komunisti in da to tudi dr. Korošec indirektno priznava. In sedaj trdi »Slovenec« v tretjem odstavku svojega članka: »Prepričani smo, da delavske mase vsled tradicije in obstoječih razmer, danes še organizirane v socialno-demokratskih sindikatih, teh voditeljev ne odpravljajo. Te metode slovenskih

socialnih demokratov so v škodo celokupnega delavstva, ki je strahovito trpelo v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju in Rajhenburgu, kjer je bila absolutna domena socialnih demokratov; in danes? Da je bil položaj pri TPD tak, je temu kriva socialna demokracija. Danes pa bi bil položaj bistveno boljši, če bi ga bila vodila roka krščanskih strokovnih delavcev.«

Vse sama laž in demagogija. Ali bi mogel gospod urednik »Slovenca« povedati kaj naših napak ob času, ko smo res samo socialni demokrati vodili enotne strokovne organizacije v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku? Rajhenburg pa tako ni preje obratoval. Povejte nam vendar naše grehe, ko tako dobro poznate preteklost in zgodovino slovenske socialne demokracije! Rudarji v teh revirjih, kar je starejših, pač dobro vedo, da je svobodna strokovna organizacija od leta 1895 dalje vsako leto le pridobivala na socialnem polju in tudi delavske mezde so se sicer ne naglo, ampak vedno večale, dokler so bili rudarji enotni. Saj klerikalcev in tudi demokratov pred vojno v revirjih tako ni bilo. L. 1918, po prevratu, pa se je radi povojnih razmer pojavil komunizem. Mladi ljudje brez vsakega znanja, ki so bili mnenja, da se da čez noč obračati kozolce, so postali nezadovoljni s previdno taktiko. K temu je seveda

Izkoristite ugoden nakup ostankov v **TEKSTILBAZARJU v Mariboru** / Ostanki, meter po Din 6.—, 7.—, 8.—, 9.— in 10.—.

Angelo Cerkvjenik:

ROSA.

(Povest.)

— Rosa, pretiravate! Tudi Nemci smo takšni, to se pravi: o meni trdijo, da sem Žid. No, tudi Židje smo takšni in še v veliko večji meri. Po vsem svetu, kamorkoli pogledate, živijo takšni ljudje in nikjer pod solncem ne najdete boljših! Posebno na nestrpnosti bolujemo — vsi. Celo meni se mnogokdaj pripetijo, da štejem političnega nasprotnika za manj vrednega človeka. Dozdeva se mi, da bi moral v sebi preživeti vse močnejše nazore, biti z dušo in srcem vnet za vsa mnogo-tera gibanja, vselej iz globokega prepričanja, šele potem bi postal strpen. Pri nas v uredništvu je takšen človek. Bil je vse: nacionalac, zagrižen krščanski socialist, ateist, verski blaznež in napolje je prijadal k nam. Ni mu bilo potrebno zavoljo kruha. Bil je milijonar. Kjerkoli je sodeloval, povsod je daroval velike vsote, tudi nam. Danes je do dna prepričan socialist in če verujete ali ne, boljši socialist, nego kdorkoli izmed nas. Strpen pa je do skrajnosti. Vse je prekvasil v sebi, ves se je prekvasil v raznoterih ideologijah, zato vse razume in tudi vse — ceni. Njegovim razlagam običajno ne moremo oporekati. Niti še tako gab-

ni napadi političnih in osebnih nasprotnikov ne morejo njegove strpnosti razmajati.

— Kaj bi se razburjali, pravi, saj nisem bil sam nič drugačen.

— Delavstvo ga je izredno vzljubilo. Danes v njegovem političnem okraju ni več pretepov, saj kmalu niti političnih nasprotnikov ne bo več. S svojo strpnostjo je vse razorožil.

— Vi mi pridigate nekakšno pogreto krščanstvo, Fischer!

— Nikakor ne! Strpnost ne pomeni še, da se mora nehati boj!

Počasi sta se vrnila v mesto, kjer sta na njegovem domu ob samovarju kramljala še dve urici. Ko je zvečer legla v posteljo, je občutila, da je bil to prvi dan, ki ga je po tolikem času mirno in prijetno preživela.

XII.

Tanja je zaman skušala najti službo. Romala je od trgovca do trgovca — vse zaman. Povsod so zmajali z glavo:

— Zelo nam je žal, toda...

Včasih jo je napadla neodoljiva želja, da bi šla v Savo ali Donavo. Dandanes je tako težko živeti! Živeti? Da, za reveže vedno težko!

Le zakaj je morala zapustiti domovino... V časopisih je prečitala vse oglase...

Nekega dne je čitala v nekem dnevniku lepo ponudbo:

»Sprejem prvovrstno pisarniško moč, stenotipistino, korespondentko in knjigovodkinjo. Znanje nemščine — pogoj, znanje francoščine in drugih jezikov — prednost. Ponudbe s kratkim »curriculum vitae«, spričevala in slično poslati na poštini predal št. v Ljubljani...«

V Ljubljano?

Dolgo se ni mogla odločiti.

Naj bo kakorkoli, si je mislila, dobro bo, če pišem. Opustiti morem službo vsak trenutek...

Cez nekoliko dni je prejela odgovor veletrgovca Hrovatina, da jo sprejme, naj se, zatorej, najpozneje v osmiht dneh zglaš v njegovi trgovini v Ljubljani...

Železniški vozni listek za vožnjo od Beograda do Ljubljane je bil priložen...

Še osem dni imam časa, je premišljevala. Kje naj drugače dobim službo? Kje? Ali ni Bojo rekel, da ne smem več peti in plesati po kavarnah? Toda v Ljubljani je — on...

In Rosa?!

Stresla se je...

Vedela pa je, da bo šla, da bo morala iti... Zakaj, zakaj je morala zapustiti domovino...

Doma in po svetu.

Revizija redukcij na železnicah. Kakor smo že poročali, je bila odrejena revizija zadnjih redukcij na železnicah ter so ostali v službi na dosedanjih službenih mestih vsi nastavljeni, izvzemši one, ki so bili tekom zadnjih let za kak prestopki disciplinsko kaznovani, odnosno so bili za kaj drugega slabo zapisani. V pondeljek, dne 11. t. m. pa je nastopilo službo večje število delavcev in dnevničarjev, ki so bili s 17. marcem reducirani ter se jim ta čas vsteje za brezplačni dopust, tako da ne izgube na svojih pravicah. Kljub temu pa je ostalo na cesti še veliko število odpuščenih železničarjev, zlasti samcev, za katere sedaj ni izgleda, da bi bili sprejeti nazaj v službo. Ti bodo prišli v poštev sukcesivno na izpraznjenih mesta. Istočasno s to revizijo redukcij pa so bile posamezne službene edinice obveščene, da se s takojšnjo veljavnostjo za vse delavsko osebje uvede brezplačni dopust, in sicer 5 do 6 dni mesečno, ker bi v nasprotnem slučaju zmanjkalo koncem budžetnega leta kredita za redno izplačilo delavskih plač. Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije je proti tej novi redukciji takoj uvedel vse potrebne intervencije, da se brezplačni dopust preklicuje.

Generalna direkcija je prepovedala skupno podporno akcijo za reduciranje železničarjev. Glasom obvestila direkcije državnih železnic v Ljubljani bi se imel ustanoviti poseben odsek za pomoč odpuščenim železničarjem, v katerem naj bi bili poleg zastopnikov železniške uprave tudi zastopniki vseh strokovnih organizacij. Ta odsek bi na to uvedel podporno akcijo za vse reducirane železničarje. Generalni ravnatelj državnih železnic pa je z depešo prepovedal sodelovanje in pomoč v tem odseku ter prepušča podporno akcijo privatni iniciativi humanih organizacij in udruženj.

Krušne cene so znižali v Zagrebu. Z ozirom na novi zakon o pšenici so zagrebški peki sklenili, da znižajo cene kruhu. Beli kruh velja odslej 4 Din (doslej 4.50 Din), polbeli 3 Din (3.50). Nove cene so že v veljavi.

Na Jesenicah izdelujejo novo kolektivno pogodbo med KID in organizacijo kovinarjev. Pogodba utegne biti sklenjena že prihodnji teden. Nova pogodba se bo ozirala na nove določbe obrtnega zakona, tako tudi določbe o dopustih za delavstvo zlasti kot nadomestilo za nedeljsko delo. Prvi del pogodbe, ki ima splošne določbe ter akordne in mezdne tabele, je že dogotavljen. Ostali material v splošnem se pa še obravnava.

Služaj g. Pavliča. Dasi smo v soboto 9. t. m. že nekaj pisali o tem, vendar ne bo odveč, ako se še povrtnemo na ta slučaj. Med proračunsko debato je katehet g. Pavlič iz Celja, ki zastopa kot poslanec srez Laško, v parlamentu obsodil kot oseba postopanje Vatikana v primerih, kadar je treba braniti interese naše manjšine na Primorskem in kadar je treba soditi o socialnih smereh v cerkvi. Obsodil je postopanje v služajih nadškofov Sedeja in Jegliča, ki sta se takoj — ko nista bila več po godu vatikanski politiki — morala umakniti. (Ti slučajji ter slučaj dr. Kordača v Pragi so vzbudili že precej hude krvi. Glej tudi naš članek »V Vatikanu ni nekaj v redu« v D. P. z dne 23. dec. 1931.) Dalje je grajal postopanje pri namestitvi papeškega nuncija v Beogradu, ker je Italijan. — Te Pavličeve besede so mu pridobile precej simpatij, saj je redko čuti kako možato besedo iz takih ust, ki žal ne smejo svobodno govoriti. Vendar je marsikdo obžaloval, da ni take previdne sodbe izrekla kaka bolj vplivna beseda iz vatikanskih vrst. Nekaj časa je bil mir. Kar se oglasi zagrebška »Hrvatska Straza« z dne 1. t. m., ki priobči izjavo duhovščine banjaluske škofije. V tej izjavi se obsoja izjava »Zalostnega katoliškega duhovnika in kateheta Alojzija Pavliča«, ker je javno razžalil vsakega pravega duhovnika in vernika katoliške Cerkve, češ, »da Vatikan ne vodi politike, ki bi bila

v skladu z nauki kat. Cerkev in ker je razžalil s tem ves naš hrvatski narod, ki... vidi v Vatikanu svojega Očeta, največjega prijatelja in zaščitnika.« (!) Itd., itd. Med tem je cerkvena oblast odzvala prof. Pavliču pravico maševanja. (Kazen in pritisk!) »Slovenec« je pisal še v sredo 6. t. m. v uvodniku »Pravica slovenskih vernikov«: Nadškof Sedej že mesece počiva na Sv. gori, z bojišča ga je Bog poklical med najostrejšo bitko in ostali vodje so pod težo silnih udarcev povsili škofij-ske palice. Nobeden izmed njih se ne upa več zaklicati fašističnim glavarjem: »Do tu, naprej ne več!« Kaj ni to povsem v smislu Pavličevega govora? Ali v petek 8. t. m. je g. Pavlič kar hitro dokazal, da je res duhovnik: V »Slovenec« je objavil »preklic in izjavo«, da obžaluje vse kar je rekel ter da so oni, ki jih je obsojal, edini pravilno delali, da jim neomajno zaupa, da je papež Pij XI. radi današnjih razmer naravnost mučenik« itd. itd. Pač na način skesane grešnika. G. Pavlič je vzbudil senzacijo, pa je hitro vse skopnelo...

Je ta razvoj pač v duhu 2000 letnih tradicij Vatikana. Samo eno možgane in eno voljo poznajo tam za 300 milijonov ljudi: Vatikan! Vatikan je nekaka radiooddajna postaja, ki hoče, da je 300 milijonov vernikov obenem 300 milijonov zvočnikov, ki naj vsi oddajajo vatikanski spored in nič drugega. 300 milijonov možganov naj bi bile le podružnice vatikanskih možganov. Itd. itd. Svobodne volje in misli ni in ne sme biti, ker potem bi ne bilo več — sv. Cerkev. In ako misliš drugače, gorje ti: Galilei, Giordano Bruno, Jan Hus, Francisco Ferrer, in dr. Jeglič, dr. Sedaj, dr. Kordač — in ne zadnji v vrsti Pavlič naj bodo eksemplarični opomini k prepovedi svobodne volje, ali nepokorščine.

Bo rekel morda spet »Slovenec«: Sam kulturni boj jih je, teh slovenskih materialističnih socialnih demokratov! Kajti »Slovenec« hoče biti slovenski Vatikan — nedotakljiv, sakrosancten: kar reče »Slovenec«, to naj velja. Vendar se bo moral že enkrat spoprijazniti s tem, da ni sam na svetu in da še kdo poleg njega misli in dela. Tudi na kritiko se bo moral navaditi! S—s.

Obsojeni gimnazijci. Pred sodiščem v Budimpešti so se v soboto zagovarjali trije gimnazijci v starosti od 15 do 17 let radi socialistične propagande med sošolci. Obsojeni so bili vsak na 1 leto zapora. Vsi trije so sinovi imovitih staršev.

Pri delavskih demonstracijah v Debrečinu je žandarmerija izstrelila med demonstrante salvo, od katere je bilo več oseb ubitih in ranjenih.

Heimwehrovstvo v Avstriji vedno bolj propada. Ne samo radi svoje brezidejnosti, temveč v veliki meri radi brezvestnosti in hohštaplertva svojih voditeljev. Poročali smo že, da je knez Starhemberg, vodja in finančni protektor Heimwehra, ki se je že od svojih pristašev pustil titulirati kot bodoči »kralj avstrijski«, prišel v hude škripce, ko je kljub svojemu velikemu premoženju (posedelval je 21 graščin) postal bankeroten in so ga njegovi sorodniki dali pod sekvestra in si zdaj vsa avstrijska visoka aristokracija bel glave, kako bi vsaj malo troho bivše starhemberške veličine rešila. Oborožitve v vojaška oprema celih polkov, razne blesteče parade in aufmarši, so drag luksus tudi za kneževski žep. Razni pravniki poskusi in puči Heimwehra so se pa radi budnosti avstrijskega delavstva vsi ponesečili, kapitalije, investiranje v Heimwehr, se niso hotele amortizirati, knez ni avanziral za kralja in polom je bil perekten. Sedaj pa poročajo iz Linza, da so aretirali tudi advokata Ludviga Reibauerja, pravnega zastopnika kneza Starhemberga in avstrijske visoke aristokracije sploh. Obtožujejo ga, da je v interesu Starhemberga ponarejeval menice za visoke vsote (začasno je dokazanih dva milijona dinarjev). Živel je vsa leta zelo razsipno, a s padcem Starhemberga je tudi njemu zmanjkalo tal pod nogami.

Na Čehoslovaškem znižajo vojaško službeno dobo na 14 mesecev, zato pa bodo imele 500 podčastnikov več in vsako leto 5000 več novincev.

Grof Otokar Czernin je umrl. Na Dunaju je umrl v 60. letu starosti bivši avstrijski zunanji minister grof Otokar Czernin. Mož ni znamenit, ker je bil grof. Znamenit pa je, ker je bil osebni prijatelj bivšega prestolo-

Celjski najemniki in konzumenti v svojo obrambo.

Celje, dne 9. aprila 1932.

Velikodušnost hišnih posestnikov, ki so zborovali na ljubljanskem občnem zboru, je bila kopirana tudi v Celju. Tudi tukaj so bili gg. hišni posestniki tako navdušeni za nižje najemnine in blagor svojih najemnikov, da niso upali iti pod minimum Ljubljancem, ampak so se zedinili na iste točke, iste soobe, iste najemnine.

Vem, da so v odboru in sploh pri društvu hišnih posestnikov samo gospodje, ki imajo najmodernejša poslopja, najmodernejša stanovanja, najluksurioznejša stopnjišča, ventilatorje pri vsakem oknu in samo angleške klosete. Zato so se posebno Celjani odrezali, ko so pristali na tako nizke najemnine kot jih favorizirajo Ljubljanci za svoje znane barake: Soba in kuhinja samo 200 do 400 Din, dve sobi do 800 Din, tri soobe pa malenkost do 1200 Din. To so tako majhne vsote, ki se jih prav lahko vtakne v žep in ker je mesec dolg, se celo lahko pozabi do zadnjega, ali je bilo sploh kaj plačano prejšnjega prvega in da ne bo skode, je radi varnosti navada, da se prihodnjega prvega zahteva raje več.

Gg. hišni posestniki trde: Hiše so jih stala velike vsote in morajo nesti, se morajo obrestovati. Mi pa vemo, da je bila ogromna večina celjskih hiš postavljena že pred veliko leti, nekatere celo pred več kot sto leti. Bile so že davno plačane, nesle so že dvakrat, če ne večkrat toliko kot so stale, marsikdo si je pri preprodaji osigural življenje. V najslabšem slučaju so bile plačane med vojno.

Gospodje trde, da so jih hišne reparature stala velike sume. Te reparature pa branijo znižanje najemnine. Mi pa pravimo nakratko — in ključemo za pričo vse hišne najemnike, če to ni istina — gg. hišni posestniki so še za časa bivše stanovanjske zaščite pustili hiše popravljati in reparature tudi plačati od svojih najemnikov, ki jih je to popravilo stalo poleg teh reparacijskih stroškov še — novovišek najemnine! Če ne še v času stanovanjske zaščite, pa takoj po dvigu iste. Seveda, stanovanje je postalo lepo, zato je postalo dražje in za kazen, da sem stanovanje uredil na lastne stroške, sem smel plačati višjo najemnino — ali pa ven!

naslednika Franca Ferdinanda, ki je bil leta 1914 umorjen v Sarajevu. Postal je najprej poslanik v Bukarešti. Po smrti Franca Jožefa pa je poklical cesar Karl Czernina na Dunaj in mu podaril zunanje ministrstvo, za katero je bil popolnoma nesposoben ter je stal popolnoma pod vplivom Nemčije in Madžarov. Cesarju je Czernin tudi priporočil za predsednika vlade Clam-Martinica, ki je z naredbo uvedel nemški državni jezik. Znamenit je Czernin tudi po svoji intrigi, ko je Karl, oziroma Zita, posredovala v Franciji za poseben mir po svojem svaku Sikstu. Takrat, leta 1917, je bil ugoden položaj, toda grof Czernin je klonil nemškemu militarizmu ter dementiral vesti o poskušnem separatnem miru Avstrije z veliko antanto. Leta 1918 pa je odstopil, ko so Habsburžani spoznali njegove nesposobnosti. Pri prvih volitvah je bil še izvoljen na Dunaju kot »demokratski« poslanec, a pri drugih volitvah je propadel. To je bil poraz za njegovo častihlepnost, ki v demokratski republiki ni bilo mesta zanjo. Od tedaj je miroval. Zato je ošabni aristokrat znamenit in zgled, kakšni moške so vodili mednarodno politiko.

Atentat na dr. Luthra. Dva atentatorja, dr. Roosen in Kertscher, sta v Berlinu obstrelila dr. Luthra, bivšega kanclerja in sedanjega predsednika državne banke. Obstrelila sta ga samo na roki. Oba atentatorja, od katerih eden je šel sam na policijo, sta v zaporu. Naznanila sta se poleg tega sama oblasti ter pravit v dopisu, da bosta rednemu sodniku, ki v imenu naroda deli pravico, podala poročilo o svojem dejanju. V preiskavi nočeta ničesar izpovedati. Varnostni organi menijo, da je atentat čin dveh fanatikov. Videlo se bo pa šele pri obravnavi, kaj je vzrok napada.

Atentatorja ustreljena. Stern in Vasiljev sta napravila atentat na nemškega poslaniškega svetnika Twardovskega v Moskvi. Te dni sta bila obojena na smrt. Ker jih komisarijat ni pomilostil, sta bila oba ustreljena.

V stranskih ulicah cenejša kupujete, nego v prometnih. Kupujte v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6, da se o tem prepričate.

In isto je z lokali! Tukaj je bila stvar še gorostasnejša. Da govorim konkretno, navajam samo en slučaj v Celju, kjer je hišni posestnik »dovolil«, da so/si stranke lokale preuredile, prezidale za lastne potrebe po predpisih obrtnih in higijenskih oblasti, plačale vse komisijске in kolavdacijske stroške, zato pa smejo sedaj plačati recimo samo 600 Din mesečno za dve vkljubtemu luknji, a hiša je pridobila na vrednosti vsaj 150.000 Din! Odkod ta večvrednost? Mogoče iz samega »dovoljenja« g. hišnega posestnika? Ali pa samo iz tega, ker je najemnik lokala vzela za preureditev lokala v banki kapital, ki ga še danes vsled slabe gospodarske konjunktore ne more odplačati?

Gg. hišni posestniki so zoper zakon o zaščiti najemnikov, zoper to, da bi se za deva večine uredila z zakonom, ker zakoni so večinoma pravični. Oni hočejo brez zakona izrabljati revščino najemnikov do skrajnosti in sedaj že — iz navade! Saj hiša stoji trdno, potresov se ni bati, ker v Celju ni takih običajev.

Celjani so na svojem občnem zboru pristali na predlog g. Freliha iz Ljubljane, ki je forsiral ljubljanske razmere. Prosim cenjene Celjane: Ali ste bili kdaj v Ljubljani? Sigurno 50 odstotkov nas je bilo tam že neštokrat. Videli smo, da ima Ljubljana poleg res krasnih stavb in stanovanjskih hiš tudi barake in njim primerne stavbe. In »visoki« hišni posestniki pavšilirajo najemnine z zneski, ki jih ne dobi vsak najemnik v roke. Nekateri delavci zaslužijo danes na teden v tovarni pri Westnu samo 60 Din. To jim naj bo za preživetek in — najemnino. Če pristanemo na najmanjši znesek, ki so ga gg. hišni posestniki vzeli za mero kuhinje in soobe, to je 200 Din, kaj naj počne tak revež z ostankom 40 Din. V Celju, kjer je kopica poslopij še iz starega veka, kjer je kopalnica v najnovejši hiši in samo za hišnega gospodarja, kjer so vhodi podobni tunelom, kjer so stopnišča katakombe, kjer so dvorišča temnice in napravljena samo za smetišča, kjer ni pralnice, kjer so tla v stanovanjih ali pa vsaj v kuhinji napravljena »solidno« iz cementa ali kamna, kjer torej ni govora o kakem modernem higijenskem pravilu, take hiše ozir. stanovanja se naj pavšilirajo s ceno — samo 200 Din!

(Dalje prihodnjič.)

Maribor.

Mariborski hišni posestniki so imeli v nedeljo zborovanje. Počastil je gospode tudi predsednik Zveze hišnih posestnikov v dravski banovini, ljubljanski gospod Ivan Frelih. Na zborovanju so povedali, da so zahtevali stanovanjskih najemnikov pretirane, bili bi pa vendar pripravljene znižati najemnine, če se zmanjšajo davčna bremena. (To je njih stari izgovor.) Dalje so rekli, da se mora obrestna mera za posojila znižati, če se hoče poživiti stavbstvo. Sklenili so nekake smernice, kako naj bi se odmerila stanovanjska najemnina, in sicer, soba in kuhinja 150 do 350 Din, dve sobi 350 do 700 Din, in tri soobe 700 do 1200 Din po udobnosti in legi stanovanja. Za kopalnico pa 100 do 200 Din več. Za trgoveške lokale naj bi te smernice ne veljale. Dalje zahtevalo hišni posestniki paritetno razso dišče z nevtralnim predsednikom. Razsodbe bi veljale samo za tekoče leto, dalje pa ne.

Ljubezniva odpoved stanovanja. Te dni je dobil neki najemnik iz mariborske okolice pismo odpoved stanovanja. V pismu, naslovljenem na najemnika, je med drugim naveden tudi naslednji vzrok za odpoved: »Vi dobivate tudi objiske ter prihaja k vam večkrat tudi tista gospodična iz sosesčine, ki ima namazano gofelo... Ta gospodična se je enkrat v Vaši kuhinji izrazila, da sem jaz pauer. Vi pa temu niste nič oporekali.« — Vsekakor je to dovolj tehten vzrok, da je hišni lastnik odpovedal najemniku stanovanje. Baje bo sedaj gospodična iz sosesčine predala hišnega lastnika odvetniku in se bo bržčas z zadevo pečalo tudi sodišče.

Uganili smo! Svoj čas, ko smo poročali o izgonu jezuitov iz Španije, smo izrazili slutnjo, da se zna nekaj teh širokokrajnih črnih klobukov tudi k nam zateči. In nismo se zmotili: ravnokar poroča »Slovenec«, da so jezuitje kupili v Mariboru velik zemljiški kompleks, kjer bodo še letos zgradili samostan in kapelo, pozneje pa veliko cerkev.

»Svoboda« Maribor. V sredo, dne 13. aprila se bo mesto nameravane predavanja o Angliji predvajalo predavanje »O dednosti«, in sicer tudi s skioptičnimi slikami. Predavanje, ki prikazuje v prvi vrsti podezovanje lastnosti od staršev na otroke, bo zelo zanimivo. Priključena so mu tudi higijenska vprašanja, zato pridite v obilnem številu. Predava prof. Teply.

Akademija delavskih kulturnih društev. Vsakoletna akademija delavskih kulturnih društev se vrši letos dne 7. maja v dvorani pivovarne »Union«. Vse predpriprave te akademije je prevzela Strokovna komisija sporazumno z vsemi kulturnimi društvi.

Celje.

Akcijski odbor strokovnih organizacij za pobijanje draginje se je osnoval iz zastopnikov odborov vseh strokovnih organizacij javnih, privatnih nameščencev in delavcev v Celju. Napoveduje takojšnjo akcijo za znižanje previsokih stanovanjskih najemnin. V ta namen bo organiziral veliko javno zborovanje v celjskem Narodnem domu v nedeljo, dne 17. t. m., ob 9. uri dopoldne.

Ljubljana.

X. Delavski prosvetni večer se bo vršil v sredo, 13. aprila 1932, ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Nastopil bo govorni zbor Delavskega odra »Svobode«. Ferdo Delak in Boris Božič bosta recitirala dve pesmi. Ciril Štukelj bo predaval o zanimivi temi: Človek in knjiga. Delavska godba »Zarja« bo zaigrala več lepih skladb. Umetniška plesalka Katja Delakova bo zaplesala dva zanimiva plesa: Vihar in Odlomek iz cirkusa. Abs. kons. in učiteljica glasbe pri Glasbeni Matici Milena Verbičeva zapoje tri lepe solospesve, istotako tenor-kons. Drago Burger. — Kons. in kovinar Jože Brdnik zaigra solo na rog, in sicer skladbo, napisano za ta večer od domačega skladatelja Jos. Škorpika: Podoknica. — Stanko Bitežnik pa bo poročal nekaj veselega. Vstopnice se do-

be v Delavski zbornici, I. nastr., I. vhod. Sedeži po 4 in 3 Din. Stojišče 2 Din.

Senovo.

Smrtna žrtev svojega poklica!

Senovo, dne 9. aprila 1932.

Danes se je smrtno ponesrečil v kamnolomu TPD na Reštajnu s. Tone Pozvek, ki je bil tudi med srečnimi reduciranci in bi bil prenehal z delom 15. t. m. Nesrečnež je plačal redukcijo s smrtjo!

Nesreča se je zgodila sledeče: Pri vrtanju s kompresor se je okoli 30—40 m nad njim utrgala okrog 1 kubični meter velika skala, ki je padla nanj in ga na mestu ubila. Nesreča bi se najbrže ne zgodila, če bi bile v kamnolomu napravljene tkzv. etaže. Merodajni faktorji naj bi si zapomnili, da ne gre samo za »leistung«, ampak tudi in če hočete predvsem za človeško življenje. Število nesreč, ki so se v tem rudniku zgodile zadnjih par let, naj služi merodajnim oblastim kot opomin, da je treba čimprej izvršiti točen pregled vseh varnostnih naprav v rudniškem obratu.

Ponesrečeni s. Pozvek je star komaj 31 let in zapušča vdovo s tremi nepreskrbljenimi otroci in starše, za katere je vestno skrbel. S. Pozvek je bil zaveden sin velike ideje, kremenit značaj ter zvest član vseh delavskih svobodnih organizacij!

Slava, dobri Tone, Tvojemu spominu! Užalosteni vdovi in svojcem naše najiskrenejše sožalje!

V imenu del. svobodnih org.:

Baraga Ivan, I. r.

Zavijanje katoliških moralistov.

Jesenice, 5. aprila 1932.

Včeraj smo govorili na shodu v Krekovem domu toliko o iskrenosti. Danes smo pa prejeli »Slovenca« — in kje je iskrenost?! Ga bodo morda spet zatajili?! Naj ga — dejstva so pa tu. Poročilo o shodu je napisano tako tendenčno, da kar zija. Skušala se shod naslikati kot shod JSZ, govornike drugih organizacij se navaja na koncu sam »mimo grede«, iz poročil zastopnikov JSZ pa kar sili — krivda SMRJ! — Kaj pa se to pravi. »Socialno-demokratski SMRJ v resnici ni funkcioniral. Izgovarjali so se

pa večinoma, da za tako važne stvari niso imeli časa!« Kje, kako, pri čem?

Kaj pa ni funkcioniralo? Ali so morda od JSZ napravili kolektivno pogodbo? Ali je morda odredila disciplina pri prepustitvi dvorane njenim lastnikom? Ali pa kaj drugega?

Tu bi lahko ponovili besede Tomana, ki so bile »baje netaktne! Ali vi niste netaktni? G. dopisnik, saj še morda znate: Ibis, redibis... Pišite popolnoma po tem vzgledu. Tudi v vaših šolah, ki jih je omenil s. Toman, se učijo takih stvari. Klasičen primer za to sta zgoraj omenjena stavka. Ni čudno, da ste včeraj kričali. Saj mačka tudi cvili, če se ji stopi na rep. »Toman, ki je edini spraval sijajno disciplinarno delavstvo do trenutnega razburjenja« se Vam bo zahvalil za poklon o disciplini svojega članstva, ki jo je ob koncu še bolj pokazalo. Bolj malo je pa bilo discipline pri onih, ki so ob Tomanovih izvajanjih kričali, da je bilo joj, dasi so tvorili samo komaj 8% navzočih, namreč pri Vaših članih. In danes so zadnji štirje odstavki »Slovenčevega« poročila tako sijajen dokaz pravilnosti Tomanovih izvajanj, da si nikdar ni mogel boljšega želeti. Učbenika so vredni ti odstavki, učbenika zavijanja, dvoumnosti in dvoličnosti. Saj bi jih celo Pythia v Delfih zavidala, g. poročevalce »Slovenca«. Ste je vredni?

Čudno je to, da je »skupina« SMRJ bila vzrok za zaključitev shoda. Saj pravite zgoraj, da je bil shod krščansko-soc. delavstva. Zakaj pa niste glasovali?! G. Arnež se je hitro znašel, pa ni hotel niti ugotoviti, koliko je njegovih zborovalcev navzočih. Kar zaključil je shod pa je bilo! Seveda — bilo Vas je strah — praznine!

Nas pa ni strah! Kdor ima čisto vest, odkrito srce in jasno čelo — tega ni strah. Kdor pa hodi k dvoličnosti, k zavajanju bralcev, k zavijanju dejstev, k Pythii v Delfe in k neki znani govorniški in debaterski šoli (lahko spet kričite!) v goste in na pomoč, da zakrije svojo krivdo in neuspeh, ta nima — ravne poti in jasnega cilja.

»Slovenčev« članek gotovo ne bo pripomogel k jasnosti in k enotnosti. JSZ svetujemo, da naj odkloni svoje sedanje poročevalce, ker bodo delavci pisali bolj odkrito, bolj iskreno, bolj taktno in bolj resnično. Pri tem pa bo škoda za njo manj.

Nam pa članek še bolj potrjuje uspeh, ki ga skušajo z zavijanjem zmanjšati. Kovinarji, kar naprej po odločeni in ravni poti.

Ruše.

Smrtna kosa. V soboto, dne 9. aprila 1932 je preminula v tukajšnji splošni bolnici s. Ivanka Macarol, soproga našega naročnika s. Macarol v Rušah. Pokojnica, ki je bila vzor zavedne proletarske žene, je umrla v 31. letu starosti ter zapušča dva nepreskrbljena otroka. Pogreb preminule, katerega se je udeležilo veliko število delavcev iz Ruš, se je vršil v torek, dne 12. t. m. iz mrtvašnice mariborske bolnice na Pobrežje. Pokojnico ohranimo v trajnem spominu! Teško prizadeti družini pa izrekamo naše sožalje!

Delavski sport.

Občni zbor SK Svobode v Ljubljani. V četrtek, dne 14. aprila 1932, ob 20. uri se vrši v Ljubljani v klubskih prostorih v Delavski zbornici občini zbor ljubljanske »Svobode«. V preteklem letu je ta sportni klub pokazal naravnost nepričakovan napredek. Bil je že doslej vodilni delavski sportni klub, ki se je zadnja leta povzpel v prvi razred, vendar se ni mogel v prvem razredu spraviti prav v ospredje. Ko se je ustanovila podsavezna liga, je bil tretje plasirani klub v Ljubljani, takoj za Ilirijo in Primorjem in je kot tak prišel v podsavezno ligo, kjer je pripravil svojim nasprotnikom zelo neljuba presenečenja. Tako je letos spomladi odpravil prvaka Celja SK Atletik s 5 : 1, SK Zvezničarja iz Maribora s 4 : 1 in s prvakom Maribora SK Mariborom je na zelo težkem terenu igral 2 : 2. Pozivamo vse člane kluba in prijatelje delavskega sporta, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo in te dni pridobijo še novih članov, ki bodo sodelovali na razmahu delavskega sporta in pripomogli SK Svobodi do nadaljnjih uspehov.

Tuberkuloza se širi.

Opomini statističnih ugotovitev.

Kulturni narodi polagajo na znanstvene ugotovitve statistične vede veliko važnost.

V javnem in v privatnem življenju mora zlasti tudi zdravstvena statistika igrati veliko ulogo. Pri tem pa je posebno važna statistika o nevarnih, nalezljivih, ljudskih boleznih, ker je ona barometer za intenziteto nevarnosti, katere ogroža tudi vsakega posameznika. Med nevarnimi, nalezljivimi boleznimi igra jetika najvažnejšo vlogo, ker je statistika ugotovila, da je odstotek tuberkuloznih bolnikov največji in da je tudi umrljivost za tuberkulozo največja. Nevarnost je dosegla široke meje in krog onih, kateri se gibljejo še izven te nevarnosti, je vedno manjši. V tem statističnem, realnem spoznanju mora ležati tudi že motiv za dejanje in nehanje posameznika in celote: stalno in z vsemi sredstvi se prizadevati, da se nevarnost jetike ne veča, pač pa stalno manjša.

V prizadevanjih protituberkulozne lige bi moralo biti osredotočeno dejanje in nehanje posameznikov in celote, ker je le v organizirani borbi moč in jamstvo za uspehe. Žal naša javnost premalo zavedno prihaja do tega spoznanja, katero bi se moralo izžarevati v materijelni in moralni pomoči protituberkulozni ligi. Res so danes kritični gospodarski časi. Toda ravno to dejstvo nosi v sebi nevarnost še večje razširitve nevarnosti jetike in s tem poostre socialnih in gospodarskih kriz. Čas kriz zahteva intenzivnejšo borbo proti pojavom, kateri so sposobni, da krize še bolj poostre. Liga je na posameznike in na korporacije razposlala in razpošila prošnje za materijelno pomoč. Ugoden odziv na te prošnje bo značil samo ukrep za ublažitev krize in bo dokaz za stvarno razumevanje velike socialne in gospodarske važnosti borbe proti jetiki za celoto in za posameznika. Ta ugotovitev gotovo ni beseda radi besede, pač pa globoka resnica! Vsi drugi pa, kateri ne morejo priti materijelno na pomoč, toda so po svojem položaju poklicani, da skrbijo za socialno-zdravstveno blagostanje ljudstva, so dolžni, da moralno pridejo na pomoč: z delom v ligah, z ustvarjanjem novih organizacij, z nasveti in s poukom. Kulturno ljudstvo mora razumeti klice in opomine statističnih ugotovitev!

Papirnica Ljudske tiskarne
Maribor, Slomškov trg št. 6.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**
14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio welt“. Naroča se Administration der „Radio welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Šolske torbice, aktovke, kovčeki, preobleke za kovčke, damske torbice, denarnice, pasovi itd. Istotako tudi poceni popravila v novo otvoreni torbarni

JOSIP KARLO,
MARIBOR, Kopalniška ulica št. 2
(Scherbaumov paviljon).

Raz. o manufakturno blago, perilo, oblike za moške in dečke, pletenino etc. priporočila po jako nizki ceni tvrdka

KARL JANČIČ
Maribor, Aleksandrova c. 11

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Pletenine, stezniki, tudi jenski in kosmetični predmeti, potrebščine za otroke, nogavice, rokavice, ročna dela in krojaške potrebščine.

FRANC ŠKOF,
Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Vsakdo mora čitati
Fr. Žgečevu knjigo

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi
v vseh knjigarnah. ---

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon št. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg št. 6.

Vloge obrestujemo po 6 1/2 %
proti trimesčni odpovedi.